

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
Olimpiada "O Diamentowy Indeks AGH" 2012/2013
Fizyka – Etap 1

*Uwaga: za każde poprawnie rozwiązane zadanie uczestnik może uzyskać maksymalnie
20 punktów*

1. Dwa walce, A i B, mają takie same rozmiary (promień podstawy R i długość d) i taką samą masę (M). Są one wykonane z dwóch różnych materiałów: ołowiu (gęstość ołowiu wynosi $\rho_{Pb}=11340 \text{ kg/m}^3$) i aluminium ($\rho_{Al}=2700 \text{ kg/m}^3$), dla których stosunek gęstości wynosi $\mu=4,2$. Walec A jest wykonany w taki sposób, że na wewnętrzny trzpień aluminiowy nałożona jest tuleja z ołowiu. Dla walca B materiały są zamienione miejscami: tuleja aluminiowa zalana jest w środku ołowiem. W każdym z walców masy ołowiu i aluminium są sobie równe. Tak przygotowane walce toczą się bez poślizgu po równi pochyłej o kącie nachylenia $\alpha=30^\circ$ i długości $l=120 \text{ cm}$. Oblicz prędkości walców u podnóża równi. Ile wynosi stosunek czasów staczania się walców z równi pochyłej?
2. W jednorodnej planecie kulistej, o masie M i promieniu R , wywiercono wzdłuż promienia szyb o małym przekroju. Wykaż, że wartość siły grawitacyjnej działającej na masę próbną m umieszczoną w tym szybie jest proporcjonalna do odległości r od środka kuli, dla $r \leq R$. Narysuj wykres siły przyciągania grawitacyjnego od r . Wiedząc, że pole pod wykresem siły od przemieszczenia jest równe wykonanej pracy, oblicz pracę wykonaną nad ciałem podczas jego przemieszczenia się w szybie z powierzchni planety na głębokość h . Na tej podstawie zdefiniuj energię potencjalną ciała liczoną względem powierzchni kuli. Narysuj wykres tak zdefiniowanej energii potencjalnej od głębokości. Korzystając z zasady zachowania energii dla pola grawitacyjnego oblicz prędkość ciała spadającego swobodnie w zależności od głębokości szybu. Otrzymane wzory zastosuj do obliczenia prędkości upadku ciała na dno szybu o głębokości $h=1 \text{ km}$ znajdującego się w Ziemi. Przyjmij dla Ziemi: $g_z=9,81 \text{ m/s}^2$ i $R_z=6,38 \cdot 10^6 \text{ m}$. Porównaj ten wynik z prędkością swobodnego spadku w jednorodnym polu grawitacyjnym o wartości g_z . Zaniedbaj ruch obrotowy Ziemi i siły oporu powietrza.
3. Balon na ogrzane powietrze ma kształt kuli o promieniu $R=8 \text{ m}$. Masa powłoki balonu wraz z koszem i podgrzewaczem (palnik i butla z gazem) wynosi $M=200 \text{ kg}$. Do jakiej temperatury należy podgrzać powietrze, aby balon wzniósł się do góry z czterema członkami załogi o łącznej masie $m=300 \text{ kg}$. Załóż, że powietrze jest mieszaniną azotu ($\mu_a=28 \text{ g/mol}$) i tlenu ($\mu_t=32 \text{ g/mol}$) o stosunku wagowym 4:1 i może być traktowane jako gaz doskonały. Objętość molowa gazu w warunkach normalnych (T_0, p_0) wynosi $22,4 \text{ dm}^3/\text{mol}$. Temperatura otoczenia wynosi 7°C . Ciśnienie powietrza jest stałe i wynosi p_0 .
4. Na cylinder o średnicy $D=2 \text{ cm}$ i długości $L=20 \text{ cm}$ ciasno nawinięto $n=800$ zwojów drutu o średnicy $d=0,25 \text{ mm}$. Opór właściwy materiału, z którego wykonany jest drut wynosi $\rho=2 \cdot 10^{-8} \Omega\text{m}$. W środku tak powstałego solenoidu chcemy wytworzyć pole magnetyczne o indukcji $B=0,1 \text{ T}$ poprzez przepuszczenie przez drut prądu o odpowiednim natężeniu. Oblicz wymagane natężenie prądu oraz moc jaka będzie się wydzielać na tym solenoidzie. Ile wynosi wartość napięcia zasilania solenoidu?
5. Fotokomórka składa się z elektrody reagującej na światło (fotokatody) i elektrody zbierającej wybite elektrony (anody). Mamy do dyspozycji dwa lasery: czerwony ($\lambda_1=650 \text{ nm}$) oraz zielony ($\lambda_2=530 \text{ nm}$). Po oświetleniu fotokatody czerwonym laserem napięcie między anodą i katodą ustawiamy tak aby zredukować prąd do zera (napięcie hamowania). O ile trzeba będzie zwiększyć wartość napięcia hamowania po zmianie oświetlającego lasera z czerwonego na zielony? Jaki warunek musi spełniać praca wyjścia materiału fotokatody, aby przeprowadzenie eksperymentu było możliwe?